

Vappuna 1900 räjähti hiilikaivos Utahin Scofieldissa

Olavi Koivukangas

Rio Granden ja Western-radan varrella sijaitsevassa Scofieldin kaivoskaupungissa Utahissa kuului vapunpäivänä 1900 klo 11.25 kova pamahdus. Sen ajateltiin liittyvän paikkakunnan vapunpäivän viettoon. Äskettäin valmistuneella haalilla vietettiin lastenjuhlaa ja illan ohjelmaan kuului vapputanssit. Mutta pian tuli tieto, että Winters Quartesin kaivoksen osa neljä oli räjähtänyt ja miehiä oli loukussa myös osassa 1. Kaivoksessa oli työssä satoja miehiä – joukossa myös paljon suomalaisia.

Sadattuhannet suomalaiset lähtivät Pohjois-Amerikkaan hankkimaan talorahoja tai muuten vaurastumaan. Monet onnistuivatkin, mutta useat saivat maksa kalliin hinnan siirtolaiseksi lähdöstään. Parhaiten tunnemme Titanicin mukana hyiseen Atlantin valtameren uponneet suomalaiset – 40 ihmistä. Mutta monin verroin suuremmaksi nousee Pohjois-Amerikan kaivoksissa, metsätoissa ja muissa vaarallisissa ammateissa kuolleiden suomalaisten määrä. Kotimaahan saapui vain pieni paketti, jossa oli suurin toivein Amerikkaan lähteneen

pojan kello, kukkaro ja muut henkilökohtaiset tavarat sekä viesti, joka kertoi nuoren miehen menehtyneen kaivoslohkareen alle tai kuolleen räjähdyksessä. Siirtolaisuuden tätä puolta ei toistaiseksi ole tutkittu juuri ollenkaan.

Heti Scofieldin räjähdysen jälkeen alkoi epätoivoinen pelastustyö. Ensimmäiset kaivokseen yrittäneet kannettiin tajuttomina pois. Heistä ainakin kaksi menetti henkensä. Pelastajat yrittivät ykköskuilun kautta neloseen, mutta joutuivat perääntymään kaasupalon takia. Kun kuolleet hevoset oli raivattu nelosen sisäänkäynnin suulta, ja ilma alkoi kiertää, voitiin laskeutua kaivokseen. Ensimmäiset uhrit löytyivät 180 metrin syvyydestä. Vielä elossa oleva mies, jonka kasvot olivat palaneet tuntemattomiksi, pyysi pelastajia lopettamaan tuskansa. Hän kuoli seuraavana yönä.

Neloskuilussa olleet kaivosmiehet olivat olleet tietoisia kuoleman tulosta. Takit oli vedetty pään yli, toiset olivat kaivaneet kasvonsa hiekkaan yrittäessään suojautua kaivoskaasulta. Joku oli ollut sytyttämässä piippuaan, toinen syömässä voileipiään. Jotkut olivat juosseet käytävään yrittäen päästä ulos lyhyintä reittiä nelosen kautta aavistamatta, että

vaara vaani juuri siellä. Mustuneiden miesten ruumiiden joukossa tusina pikkupoikia makasi isiensä ja veljiensä vierellä. Heidät oli palkattu apupojiksi kytkemään malmivaunuja.

Ylösnostetut ruumiit pestiin ja vietiin kaivosyhtiön rakennuksiin odottamaan tunnistamista. Raivaus oli työlästä ja kesti pitkään. Viikon kuluttua *Salt Lake Herald* -lehti kertoi suomalaisten väittävän, että kaivoksessa oli vielä 15 heidän maanmiestään. Vielä elokuussa löytyi yksi uhri, jonka poika oli saanut kaivosinsinöörit uskomaan, että hänen isänsä oli hautautunut hiilimassojen alle.

Arviot Scofieldin kaivosonnettomuuden uhreista vaihtelevat 200:sta 300:aan. Kun lähtökohdaksi otetaan alin arvio, joka kolmas kaivoksessa menehtynyt oli suomalainen. *Keskipohjanmaa*-lehdessä 1.5.1988 Marjatta Pulkkinen toteaa onnettomuudessa kuolleiden suomalaisten määräksi arvioitavan 62; näistä suurin osa keskipohjalaisia. Salt Lake Cityssa, Utahissa, asuva sukututkija Timothy Laitila Vincent sanoo menehtyneitä suomalaisia ollen vähintään 68. Tarkkaa lukua saadaan tuskin koskaan selville. Suomalaisten hautajaksi saatiin pastori A. Granholm Wyomingista.

FT, dos. Olavi Koivukangas on Siirtolaisuusinstituutin johtaja.

Isoluoman perheen tragedia

Vetelin Räyringistä kotoisin olleesta Isoluoman perheestä kuoli Scofieldin onnettomuudessa kuusi poikaa, kaksi pojanpoikaa ja yksi vävy. Abrahamin ja Kaisan seitsemän poikaa ja kaksi pojanpoikaa lähtivät Amerikkaan päätyen Scofieldin kaivoksille. He kutsuivat Suomessa olevat vanhempansa luokseen viettämään vanhuudenpäiviään. Sukunimi oli lyhentynyt Luomaksi – tai amerikkalaisittain Loumaksi. Tuolloin 70-vuotias Abraham ja 65-vuotias Kaisa saapuivat Scofieldiin vain kolme kuukautta ennen

onnettomuutta. Pojat olivat luvanneet pitää huolen vanhemmitaan, sillä he ansaitsivat hyvin. Vain yksi poika, Matti Leanteri, onnistui ryömimään ulos kaivoksesta viimeisillä voimillaan. Tytär Tildan mies Aleksanteri Välikangas Toholammilta menehtyi onnettomuudessa. Pojanpojat Juhon Heikki ja Aaprami Adolf olivat vain 18- ja 17-vuotiaita. Kun Luoman perheen uhrin aiottiin haudata eri paikkoihin, Kaisa Luoma vaati ehdottomasti, että kaikki yhdeksän oli haudattava samaan riviin. Puoli vuotta onnettomuuden jälkeen Abraham ja Kaisa Luoma palasivat Suomeen, missä asui vielä yksi poika.

100-vuotismuistotilaisuus 1.5.2000

Scofieldin onnettomuuden vaikutukset tuntuvat vielä tänäänkin kipeinä muistoina sekä Yhdysvalloissa että Suomessa. Vapunpäivänä järjestettiin kaivosonnettomuuden muistotilaisuus tapahtumapaikalla. Tilaisuudessa tutkija Timothy Laitila Vincent esitti Siirtolaisuusinstituutin myötätunnon ilmauksen onnettomuuden menetysten johdosta. Tervehdyksessä rohkaistiin myös paikallisia yhdistyksiä ja yksityisiä henkilöitä toimimaan uhrien henkilötietojen ja heidän perheidensä kohtalojen selvittämiseksi.

A coal mine exploded in Scofield, Utah, on May Day 1900

Olavi Koivukangas

On May Day 1900 at 11.25 a.m. a loud bang was heard in Scofield, Utah, situated on the bank of the Rio Grande and along the Western track. It was thought to have something to do with the May Day festivities of the town. There was a children's party in process at the recently completed hall and there was to be a May Day ball in the evening. Soon,

Olavi Koivukangas, Ph.D., Docent, Director of the Institute of Migration.

however, a message was brought that Section 4 of the Winters Quarters Mine had exploded and men were trapped also in Section 1. There were hundreds of men working in the mine and there were many Finns among them.

Hundreds thousands of people left to North America to gain money for a house or to become wealthy otherwise. Many indeed did succeed, but several had to pay a steep price for their migra-

tion. The Finns, 40 of them, who sank to the frigid waters of the Atlantic with the Titanic we know best. However the number of Finns who died in the mines, forestry work and other dangerous occupations in North America is by far larger. Only a small package arrived in the home country, carrying the watch, wallet and other personal belongings of the young man who left for America with high hopes, along with a note telling that he had died under a boul-

der in a mine or perished in an explosion. This is an aspect of migration that has hardly been studied at all.

A desperate rescue operation started right after the Scofield explosion. The first who attempted to enter the mine were carried away unconscious. Of them at least two died. The rescuers tried to enter Section 4 through Shaft 1 but they had to retreat because of a gas fire. When the dead horses had been cleared away from the fourth entrance and air started to circulate the mine could be entered. The first victims were found at the depth of 180 metres. A man still alive, his face burnt beyond recognition, asked the rescuers to end his suffering. He died the next night.

The miners in Shaft Four had been aware of their approaching death. Coats had been drawn over heads; some had buried their faces in sand trying to protect themselves from the gas. Someone had been lighting his pipe, others eating their sandwiches. Some had ran to the gallery trying to take the shortest way out, not realising that it was there that the danger lurked. Among the blackened bodies of men there were a dozen boys lying beside their fathers and brothers. They had been hired as helpers to connect the ore cars.

On the surface the bodies were washed and taken to the mine company's buildings to wait for recognition. The clearing was difficult and took very long. A week later the *Salt Lake Herald* said the Finns were claiming that 15 of their fellow countrymen were still in the mine. As late as August one victim was found; his son had convinced the mining engineers

Vanhoja ja uusittuja hautakiviä Scofieldin hautausmaalla.
Old and new markers in Socfield Cemetery. – *Timothy Laitila-Vincent.*

Zionin evankelisuterilaisen seurakunnan pastori Steve Klemz Utahista, Salt Lake Citystä, puhui kaivosonnettomuuden 100-vuotismuistotilaisuudessa.

Pastor Steve Klemz from Zion Evangelical Lutheran Church in Salt Lake City, Utah, at podium speaking during commemoration ceremony. – *Timothy Laitila-Vincent.*

that his father's body had been buried under the masses of coal.

The estimates of the number of victims in the Scofield mining accident vary from 200 to 300. If the lowest estimate is used as a start-

ing point, every third victim was Finnish. Marjatta Pulkkinen says in the *Keskipohjanmaa* newspaper on 1st May 1988 that the number of Finns dead is estimated as 62; most of them were from

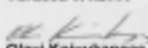
100-vuotis muistotilaisuus Scofieldin kaivosonnettomuudesta 1. toukokuuta 2000
Scofield, Utah

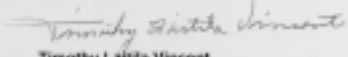
Onnettomuus, jota ei olisi koskaan saanut tapahtua. Scofieldin räjähdyksessä 1.5.1900 kuolleista noin 200 uhrista 1/3 oli suomalaisia siirtolaisia. Uhrien kärkeä tuska ja omaisten 100 vuotta sitten kokema suru ovat täällä läsnä. Tapahtuman vaikutukset tuntuvat vielä tänäänkin kipeinä muistoina monien mielisää sekä Yhdysvalloissa että Suomessa.

Kaivostyö oli ja on aina ollut vaarallista. Varsinkin siirtolaisille ei ollut paljon vaihtoehtoja. Jopa lapset työskentelivät kaivoksissa. Työolosuhteet eivät olleet inhimilliset, kaikkea muuta. Meitä kaikkia on järkyttänyt mm. Vetelistä kotoisin olleen Iso-Luoman perheen kohtalo. Heikki kuoli kuusi poikaa ja kaksi pojanpoikaa ja yksi vaimu, vain yksi poika jäi eloon.

Siirtolaisuusinstituutti haluaa edustajamme, tutkija Timothy Laitila Vincentin välityksellä, esittää myötätuntoja onnettomuudessa menehtyneitä sekä heidän omaisiaan kohtaan. Haluamme myöskin rohkeasta paikallisista yhdistyksistä ja yksityisiä henkilöitä toimimaan uhrien henkilökohtaisien ja heidän perheidensä kohtalojen selvittämisessä.

Turossa 6.4.2000

Olavi Korhukangas
Siirtolaisuusinstituutin johtaja

Timothy Laitila Vincent
Tutkija, Salt Lake City, Utah, USA

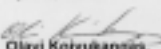
The Centennial Commemoration of the Scofield Mine Tragedy
May 1, 2000 Scofield, Utah

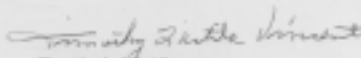
This sad event never should have happened. In the explosion on May 1, 1900 at least 200 persons died; one third of them were Finnish immigrants. The enormous grief and sorrow, which the victims and their families suffered, is still here with us today. The incident still brings painful memories to many minds, both in Finland and USA.

The dangerous mine work did not stop immigrants from working in the mines. There were no alternatives at all. Even children worked in the mines. The working conditions were not even human. The tragic loss of the Iso-Luoma family from Veteli Parish still shocks all of us. They lost six sons, two grandsons and one son-in-law. Only one son was left alive. We recognize the contributions millions of immigrants have made in America.

We at the Institute of Migration in Turku, Finland, and our representative, Timothy Laitila Vincent, want to express our deepest sympathy to the victims and their families. We also want to encourage local organizations and individuals to further enlighten us by collecting information concerning the lives of these victims and their families.

April 6, 2000.

Olavi Korhukangas,
Director of Institute of Migration
Turku, Finland

Timothy Laitila Vincent,
Researcher, Salt Lake City, Utah
USA

money. Only one son, Matti Leanteri, was able to crawl out of the mine with the last ounce of his strength. The husband of the daughter Tilda, Aleksanteri Välikangas from Toholampi, perished in the accident. The grandsons Juho Heikki and Aaprami Aadolf were only 18 and 17 years old. When the Luoma family's victims were about to get buried in separate places, Kaisa Luoma insisted that all nine should be buried in the same row. Six months after the accident Abraham and Kaisa returned to Finland, where they still had one son.

The Centennial Memorial Ceremony on 1st May 2000

The effects of the Scofield accident are still felt as painful memories both in the United States of America and in Finland. On May Day 2000 a memorial ceremony was held on the scene of the accident. In the ceremony genealogist Timothy Laitila Vincent expressed the condolences of the Institute of Migration for the losses of the accident. Furthermore, local associations and private citizens were encouraged to work towards knowledge of the victims' personal data and their families' destinies.

Central Ostrobothnia. Genealogist Timothy Laitila Vincent from Salt Lake City, Utah, says that there were at least 68 Finns who perished in the accident. The exact figure shall probably never be known. Reverend A. Granholm from Wyoming performed the funeral ceremony for the Finns.

The Tragedy of the Isoluoma Family

Six sons, two grandsons and one son-in-law from the Isoluoma fam-

ily from Räyrinki, Veteli, died in the Scofield accident. The seven sons and two grandsons of Abraham and Kaisa had gone to America and ended up at the Scofield mine. They invited their parents from Finland to come to America to spend their old age. The last name had been shortened to Luoma, or, in the American way, Louma. Abraham and Kaisa, 70 and 65 years old respectively, arrived in Scofield only three months before the accident. The boys had promised to take care of their parents since they were making good